

Eerste Kamerleden namen verkiezingen waar in de Verenigde Staten

Dinsdag 5 november 2024 gingen de kiesgerechtigde inwoners van de Verenigde Staten naar de stembus om een nieuwe president te kiezen. Ook stemden ze over 32 Senatoren, 435 leden van het Huis van Afgevaardigden en over vele lokale functionarissen waaronder rechters. Zeven Eerste Kamerleden namen deel aan de verkiezingswaarneming als lid van de Organisatie van Veiligheid en Samenwerking Parlementaire Assemblee ([OVSE PA](#)) van 2 tot en met 6 november 2024. Dit waren [Robert van Gasteren](#) (BBB), [Farah Karmi](#) (GroenLinks-PvdA, delegatieleider), [Jeroen Recourt](#) (GroenLinks-PvdA), [Rian Vogels](#) (VVD), [Madeleine van Toorenborg](#) (CDA en [Boris Dittrich](#) (D66). Het betrof een gezamenlijke waarnemingsmissie van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de OVSE ([ODIHR](#)) en de OVSE PA van in totaal 230 waarnemers, bestaande uit 85 door ODIHR ingezette deskundigen en langetermijnwaarnemers, en 150 parlementariërs en medewerkers van de OVSE PA uit 43 landen. Dit was de grootste delegatie van OVSE-parlementariërs sinds de Assemblee in 1993 met verkiezingswaarnemingsactiviteiten begon en de tiende keer dat de PA een waarnemingsmissie stuurde naar de Verenigde Staten. En marge van de briefings in Washington D.C. werd de delegatie ontvangen door de Nederlandse plaatsvervangende ambassadeur, Janna van der Velde, en haar team.

Verkiezingen goed geleid proces in een zeer gepolariseerde campagne

In hun [verklaring](#) constateerden de internationale waarnemers dat de presidentsverkiezingen zeer competitief waren en dat de campagne werd gekenmerkt door diepe polarisatie en harde en confronterende retoriek, terwijl het vertrouwen van het publiek werd ondermijnd door desinformatiecampagnes en politiek geweld. De gezamenlijke verkiezingswaarnemingsmissie van ODIHR en de OVSE PA stelde voorts vast dat hoewel de grondwet en een aantal federale wetten een breed en degelijk kader bieden voor het houden van verkiezingen in overeenstemming met democratische normen, het wettelijke kader op federaal niveau sinds de laatste verkiezingen grotendeels ongewijzigd is gebleven, waardoor aan de meeste eerdere aanbevelingen van het ODIHR geen gevolg is gegeven. De verkiezingen werden efficiënt en professioneel georganiseerd, maar bedreigingen, pesterijen en geweld tegen verkiezingsfunctionarissen waren een bron van ernstige zorg en maakten het werven van verkiezingsmedewerkers tot een uitdaging, waardoor extra veiligheidsmaatregelen nodig waren. Hoewel er veel maatregelen waren getroffen om de veiligheid van de verkiezingen te verbeteren, bleven zorgen over de veiligheid en bewerkingen van zowel buitenlandse als binnenlandse bronnen die twijfel probeerden te zaaien en het verkiezingsproces ongeding wilden verklaren, het vertrouwen van het publiek schaden.

Waarnemingen in Michigan, Maryland, Virginia en Washington D.C.

De leden namen op verschillende plekken waar. Zo bezochten Boris Dittrich en Robert van Gasteren Washington D.C. en Virginia, Jeroen Recourt was in Maryland. Farah Karimi, Rian Vogels en Madeleine van Toorenborg reisden af naar *Swing State* Michigan. Dittrich had een gesprek met een politieagent in Leesburg, Virginia die speciaal was aangesteld om in te springen bij ongeregelde heden in en rond stemlokalen. “Bij de politie waren geen verzoeken om hulp en bijstand binnengekomen. Ook de medewerkers van de stembureaus beaamden dat de verkiezingsdag harmonieus en kalm verliep,” aldus Dittrich. Ook Recourt heeft geen bijzonderheden waargenomen. “Het verliep netjes en rustig op de bureaus die wij bezochten,” constateerde Recourt. Van Gasteren was positief verrast door de mogelijkheid die elk van de bezochte stembureaus bood om visueel gehandicapten via een speciale machine te assisteren. “De sfeer binnen en buiten de stemlocaties in Virginia was gemoedelijk en vriendelijk,” zei Van Gasteren. Karimi die samen met Vogels zowel bureaus bezocht in Detroit en Dearborn, waar de grootste Arabische gemeenschap in Amerika woont, heeft ook geen

onregelmatigheden gezien. “Het vroege stemmen had hier een positieve impact, geen lange rijen, overall rustige en ordelijke stemlokalen. Alles werd gedaan zodat mensen konden stemmen. Van Toorenborg bezocht onder meer de universiteit van Michigan in Ann Arbor waar ze veel enthousiasme zag onder de studenten om alsnog te registreren op de dag zelf en te stemmen. “Overall troffen we hartelijke mensen en was er een ordelijk verloop in de stembureaus. Iedereen heeft gebruik kunnen maken van hun democratisch recht. Wat voorheen lastig was, bijvoorbeeld het registreren om te stemmen, was nu ook gemakkelijker,” merkte Van Toorenborg op.

Briefings over het verkiezingsproces

Voorafgaande aan de verkiezingsdag werden de waarnemers zeer uitgebreid gebriefd door vertegenwoordigers van de Amerikaanse autoriteiten, NGOs en door de lange termijnwaarnemers van ODIHR. Ook sprak Senator Ben Cardin, jarenlang lid van de Amerikaanse OVSE PA-delegatie, namens de Democratische partij en de directeur campagnevoering van de Republikeinse partij. Veel informatie werd verstrekt over campagnefinanciering, de wettelijke kaders van het verkiezingsproces en de veiligheid en integriteit van de verkiezingen. Nog nooit is zoveel besteed aan campagneactiviteiten lieten meerdere experts weten. Opmerkelijk zijn de verschillen tussen de staten en de decentrale organisatie van het verkiezingsproces. Zo varieerde het vroeg stemmen in de staten van 45 tot negen dagen van te voren, tot het niet vroeg kunnen stemmen in een drietal staten. Dit keer was het in de meeste staten ook gemakkelijker gemaakt om te stemmen bij afwezigheid, *absentee voting*, zonder dat daarvoor nog een reden moest worden opgegeven. Veel aandacht ging uit naar het veilig en snel overbrengen van de stemmen per post onder de verantwoordelijkheid van de Amerikaanse postdienst.

Zie hier het [persbericht](#) van de OVSE PA en het [statement](#) van de OVSE over de voorlopige bevindingen en conclusies.